

Всяко пише, което се относело до Спомоществаніята и Управленіето на **ВЪКЪ**, било до Редакціята ще се отправя до **Марка Д. Балабанова**, Притежателят и Съчинителят на вѣстникътъ, Папаязъ-Ханъ, № 34, близо до Балкапашъ-Ханъ.

Писма, неосвободени отъ пощенски разности и неподписани, не се приемятъ по никакъвъ начинъ.

Испращанниятъ за обнародване писма или други записки не се повръщатъ назадъ.

ИЗДАВА СЯ ВСЯКЪ СЪББОТЪ.

ЦАРИГРАДЪ, 29 Ноемврий, 1874.

Не знаемъ да ли дѣйствително е възможно, съ днешнитъ леснини по съобщеніето, да обиколи човекъ свѣтътъ въ осемдесетъ дни, както утвърява за това въ едно любопитно съчинение единъ съвремененъ Французинъ списатель. Онова обаче, което на дѣло може да е, ако не невъзможно, то поне мъжничко, ся извършва днесъ лесно посредствомъ телеграфическитъ жици, които свързватъ всичкитъ известни свѣтъ и, въ нѣколко минути или часове, пренасятъ, като съ бързолютици крила, пресни новини отъ единътъ край на вселеннаты до другитъ. Тѣй ся случва и съ тѣхъ седмичнитъ политически новини, съ които ны снабди телеграфътъ отъ Америкъ, отъ Лондонъ, отъ Парижъ, отъ Берлинъ, отъ Петербургъ, отъ Японіи и отъ Египетъ.

Телеграфътъ отъ Америкъ повторително говори за станалитъ въ Съединенитъ-Щаты новы избиранія, въ които голѣми сполуки имали не приверженицитъ на днешното Вашингтонско правителство, но демократитъ, сирѣчь, республиканцы по умѣренни и по съхранителни, които, въ много отношенія, ся намѣрватъ въ разногласіе съ правителството на предсѣдателя на американскитъ республикы генералъ Грантъ. Както и да е, послѣднитъ, въ едикъ вѣсть, който ся прочеа при отворианіето на американскитъ съборъ, и отъ който телеграфътъ дава едно съкращеніе, казва, чи той ще слѣдова и за напредъ сѣщитъ политикъ спрямо нѣкои си незадоволени Южнѣи Щаты отъ голѣмѣхъ американскъ политикъ, ще имъ слѣдова до като ся издадатъ новы законы по тѣзи частъ. Генералъ Грантъ утвърява еще чи отношеніята на американското правителство съ всичкитъ други сили сѣ твърдъ прѣтелски, съ исклученіе на распрѣкѣхъ му съ Везеуелъ и съ Испаніи, и той прилага чи днешното положеніе на островъ Куба, който отъ много время пасамъ е възстаналъ противъ Испаніи, може да предизвика едно международно намѣсване.

Отъ Америкъ телеграфътъ ны преноса въ Лондонъ, гдѣто, при всичкитъ мъдры и краснорѣчивы слова на г-на Дизраели за днешнитъ стремленія на Англіи, бывшійтъ първъ министръ г-нъ Гладстонъ не по малко занимава духоветъ и английскитъ печатъ съ съчиненіята си, въ които неусоно раскрыва съвременны нѣкои си въпросы жпвостно интересны за Англіи.

Разстоианіето между Лондонъ и Парижъ не е много пространно, даже и безъ свързваніето на французското западно крайморіе съ английското чрезъ единъ подводенъ желѣзепѣжъ, за който ся много говори отъ нѣколко время пасамъ, и който отъ теоріиѣхъ видиса чи ще стане единъ день дѣло. Въ своитъ вѣстѣхъ кльмъ народното французско събраніе, маршалъ Макъ-Махонъ, като казва чи отношеніята на Франціи съ другитъ сили сѣ довърчнвы и прѣтелски, призовава всичкитъ партіи да ся съгласятъ за устройството за седмилѣтнѣхъ му власть, която треба вече да ся нарече шестлѣтнѣхъ, мыслимъ, защото минаса вече една година отъ като ся е рѣшила тя, нужды ради, въ народното събраніе. Заблѣжнтелны сѣ въ Франціи еще избираніята за съставѣтъ на мѣстнитъ и общински съвѣты, които избиранія показватъ чи републиканскитъ чувства въ Франціи сѣ направили значителенъ напредѣкъ.

Отъ Парижъ телеграфътъ ны води въ столнитъ градъ на повѣхъ германскъ имперіи, въ общото събраніе на който неуморимый князь Бисмаркъ имъ тѣ дни многочисленны расправы съ онѣи представители, които не одобраватъ нито иностраннитъ му политикъ въ всичкитъ ѣ точки, нито жестокосърдното му поведеніе спрямо католицитъ. Телеграфътъ отъ Берлинъ ны съобщава еще чи сѣдбата на графъ фонъ Арнима почнала завчера въ срѣдѣ. Правителствениыйтъ представитель прочелъ обвинителныйтъ актъ противъ г-на Ар-

нима и, като казалъ чи той дѣйствително е отнелъ нѣкои си запичны документи съ цѣлъ да нападне на политикѣхъ на германскитъ имперіи, поискалъ отъ сѣдмилѣтото да накаже споредъ законѣхъ бывшійтъ германскій посланикъ въ Парижъ. Защитникътъ на графъ фонъ Арнима предложилъ чи сѣдмилѣтото не е принадежно да сѣди г-на Арнима за тѣзи работъ, по сѣдмилѣтото отблѣснѣло това предложеніе. Графъ фонъ Арнимъ въ испытѣтъ си казалъ чи е невиненъ и оспорилъ правото на министрѣхъ на иностраннытъ дѣла да дѣйствова тѣй произволно върху единъ бывшъ посланикъ.

Една депеша отъ Виенъ извѣщава чи княжествата Румъния и Сърбіи приготвили вече проектѣхъ за търговскитъ спогодбы, които ще сключатъ съ Виенското правителство. Румънія даже испратила съ тѣзи цѣль и единъ представитель въ Виенъ.

Отъ Петербургъ телеграфътъ извѣщава чи князь Горчаковъ поканилъ европейскитъ сили да ся споразумѣтъ за единъ новъ международенъ съборъ въ Петербургъ, като продълженіе на Брюсселскитъ. Отъ сѣщитъ градъ идатъ новини по проектѣхъ, които ся предлагатъ, за направѣхъ на единъ желѣзенъ пѣтъ презъ цѣль срѣднѣхъ Азіи, който да свързва Европѣхъ съ Индіи.

Новы депешы такожде съобщаватъ отъ Японіи, чи тя щѣла паскоро да испразни островѣхъ Формозъ, за който говорихмы другъ пѣтъ.

Въ Египетъ смѣсенныйтъ търговски сѣдмилѣтъ ставатъ вече дѣло, като и сѣщата Франціи ги одобрила.

Его ви едно бързо пжтуваніе около свѣтъхъ чрезъ телеграфѣхъ.

Цариградскитъ Българе и новата политика по Екзархійскъ работы.

Г-не Редакторе на Вѣкъ!

Благоволете, молимъ вы, да дадете мѣсто на слѣдующето писмо въ достоуважаемыйтъ ви листъ.

Подъ заглавіето «Новото движеніе на цариградскитъ Българе» вѣстникъ *Напрѣдѣкъ* обнародва въ послѣднитъ си брой единъ статіи, въ който цариградскитъ Българе ся обвиняватъ чи държили да подадѣтъ на Негово Блаженство Екзархѣхъ едно прошеніе за повикваніето на г-на Гаврила Кръстевича въ Екзархійскитъ Съвѣтъ. Слѣдъ това статіята говори на дълго за политикѣхъ на известныи си свѣтъници, и свършва съ мыслѣхъ чи г-нъ Гаврила Кръстевичъ, комуто прави парочно излишни и непотребны хвалбы и комплименты, или трѣба да ууре като рицаръ на началата си или да пригърне тѣзи ми ти политикъ и «да ся придружиса на другитъ дѣтели които, предъ невъзможностѣхъ на помирението ни съ Гръцитъ, държатъ **ДРУГЪ ПРАКТИЧЕСКІЙ ИСХОДЪ** изъ трудното положеніе, въ което ны свѣтъкохъ исторически сили по силны отъ знаніето и волюхъ на когото и да е измѣнюдо насъ.» Косвенно цариградскитъ Българе, подавшитъ казанного прошеніе за г-на Г. Кръстевича, ся наричатъ въ статіиѣхъ за който е думата, *Еничары* и ся оприличаватъ на парижкитъ смутители!

Мыслитъ, които сѣ така изложены въ тѣзи статіи, не сѣ мысли новы за цариградскитъ Българе които, каквыто и да сѣ, имали сѣ, злочестиятъ кажи или благосчастіето, да слѣдватъ отъ години народното ни движеніе за законното основаніе на едно особено църковно управление, да зематъ, кога повечко кога по малко, участіе въ това движеніе, а при това отъ близу да познаятъ и добръ да оцѣнятъ качествата и характерѣхъ на всичкитъ дѣйцы по въпросѣхъ както и на всичкитъ мнѣлы и сегашны свѣтъници. Цариградскитъ Българе знаятъ още отъ каквы чувства сѣ были всякога въодушевлены и българскитъ органы, които сѣ ся издавали и из-

давать въ Цариградъ. Тѣ не щѣтъ никого да обидятъ и никого да докачатъ. Смѣло обаче и съ ясенъ языкъ тѣ сѣ въ сѣстоиіе да кажатъ публично чи мыслитъ, изложены въ послѣднитъ брой на *Напрѣдѣкъ*, сѣ отъкъхъ на чувствата на нѣкои си извѣстны патриоты, които, като гледатъ чи отъ денъ на день още повече ся открыва гишлостѣта на идентъ пѣмъ, сѣ конто сполучиха другѣхъ пѣмъ да направятъ голѣмъ мятежъ, и като виждатъ чи празнотата около тѣхъ отъ денъ на день още повече ся разширява и ся преобрѣща на голѣмъ пустиниѣхъ, мѣчатъ ся сега изново пакъ да хвърлятъ прахъ и пепелъ въ очитъ на народѣхъ та да могатъ така да поработѣтъ безпрепятственно още нѣколко время за да достигнатъ гибелныи и народоубійственныи си цѣли. Съ това намѣреніе извадиха тѣ сега и новѣхъ идеѣхъ да представѣтъ цариградскитъ Българе като еничары и парижки смутители, когато тѣзи сѣщити патриоты другѣхъ пѣмъ и частно и публично похваляваха тѣзи Българе за ревностѣхъ и за доброты нѣмъ чувства по караніето на народното дѣло. За любопытство нѣхъ ще припомнимъ тука прочутото слово, което е изрекълъ почитаеыйтъ Г-нъ докторъ Стоянъ Чомаковъ преди четири години при отварианіето на народныйтъ съборъ, и което е обнародвано въ броевъ 11 и 13 на «Читалище» отъ лѣто 1871. На крайтъ на това слово его що ся казва между друго: «Народѣхъ дѣлженствува и другѣхъ единъ признателность, тя е признателностьта кльмъ родолюбивѣхъ и честолюбивѣхъ българскъ колоніи въ Цариградъ. Само онѣи, които сѣ видѣли отъ близу и дѣтелностьхъ и ревностѣхъ нѣмъ както и самоволныи имъ жертвы могатъ да оцѣнятъ до колко сѣ спомогли за успѣхѣхъ на дѣлото ни тѣя родолюбивы и за похвалѣхъ достойны чада на Българіиѣхъ. Хвала имъ!» Такива мысли имаше преди четири години за цариградскитъ българе единъ отъ днешнитъ почитаеы свѣтъници. Но видиса чи днесъ между новозыиселенныи и многобройныи недостатѣцы съ които ся натрупватъ цариградскитъ Българе, иматъ тѣ еще и този голѣмъ недостатѣкъ — да не сѣ въ всичко съгласны съ нѣкои си патриоты и да не рачатъ да крѣятъ вече, ужъ за общото добро, тайныи и цѣльнѣхъ на тѣхнѣхъ политикъ по устройеніето на нашѣхъ Църкви.

На почитаніиѣхъ и на просвѣщеніиѣхъ политикъ остава да сѣди до колко заслужватъ цариградскитъ Българе укорыты и обвиненіята, съ които ги натрупва статіята, обнародвана въ послѣднитъ брой на *Напрѣдѣкъ*. При лошійтъ вървѣжъ на църковныи ни работы — а че този вървѣжъ е не само лошъ по е и опасенъ, това могатъ да откажѣтъ само онѣи, които намиратъ матеріалны согности въ този лошъ вървѣжъ — при лошійтъ, казвамы, вървѣжъ на тѣ работы, еще и отъ желаніе да спомогнатъ на тѣ, послыныи, за поправленіето на злото, цариградскитъ Българе помыслиха че не грѣшатъ, ако подадѣтъ на духовныйтъ българскій Началиникъ едно просто прошеніе, чрезъ което да му приномнятъ че има нѣкадѣ единъ человекъ, който, както отъ положеніето си така и по засвидѣтелствованното си честно достоинство, може нѣщо да каже и да направи, ако ся призове да земие пакъ участіе въ Екзархійскити ни работы. Всичко това стана съ миръ и съ голѣмъ тишинѣхъ отъ странѣхъ на цариградскитъ Българе. По това не угоди на нѣкои си отъ патриотыты, на които программата е да ся не основе никога съ твърдостъ и съ трайность нашата Църква, но да върви тя по тѣхнѣхъ волюхъ за тѣхнѣхъ собственъ интересъ. Тази е голѣмата погрѣшка на цариградскитъ Българе, за това ся наричатъ тѣ еничары и ся оприличаватъ на парижкити мятежници! Видиса че предъ очитъ на нѣкои си скромното изложеніе на едно просто желаніе было мятежъ и еничерство! Съ тѣя укорителны думы обаче оправдава ли ся политиката на известныи патриоты, политика, за който ся говори надѣло въ статіиѣхъ на *Напрѣдѣкъ*?

Годишнитъ спомоществованія за вжтрѣ въ Държавѣхъ сѣ нехъ (3) бѣлы междидіета, а за на вѣтъхъ отъ Държавѣхъ ся притурятъ пощенскитъ разности. Спомоществованіето за шестъ мѣсецы е двѣ и пол. (2 1/2) бѣлы междидіета. Всяко спомоществованіе ся предлаща.

За извѣстіята и за други частны помѣстванія не ся планѣа по 2 гр. на реда.

Спомоществованіята започнуватъ отъ всякій мѣсяцъ.

Пайнапредъ цариградскитъ Българе иматъ и таки голѣмъ погрѣшкѣхъ да пытатъ що тѣрси думата *политика*, когато предѣжи просто за устройеніето на единъ Църкви? Цариградскитъ Българе, а съ тѣхъ, мыслимъ, и вси кити други Българе, подъ името Екзархійхъ друго нищо не разумѣватъ освѣтъхъ едно църковно учреждение, което, и по естество то си и по предопредѣленіето си, исклучва отъ себе си всяко *политическо* значеніе. Цариградскитъ Българе могатъ като хора да ся лѣжатъ, но тѣ мыслятъ чи Българскитъ народъ, който ся трудн толкозъ время да ся избави отъ нѣгото на едно чуждо духовенство, чекалъ е и чека, като плодъ на трудовѣхъ си, не безрѣдныи и произволы и диктаторства, но единъ църкви законно установенъ и отъ вси кити почитаеы; църкви, който да му пѣцѣри нравственныи раны нанесены нему отъ реченното чуждо духовенство; църкви, която да възвнеси умѣтъхъ му, да облагороди душѣхъхъ му, да го въспитае нравственно, да го образува съгласно съ поученіята на религиѣхъхъ, да го ръководствува постоянно въ правыйтъ пѣтъхъ на всяко добро и на нравственното му благополучіе, та да улесни така и вещественното му благоденствіе въ много отношенія: църкви, която да не е изложена всѣкднѣвно на всякавы буйныи вѣтрове за да ся ползува отъ постоианіиѣхъ бурѣхъ който завърне, и който да не живѣе животъхъ осамотенъ, който е смъртъхъ за неѣхъ, но който да е здраво укрѣпена и членъ дѣйствителенъ отъ всѣхъкото тѣло на православнѣхъ Църкви. Такѣхъ е былъ за всѣкиты Българе идеалѣхъ на единъ народниѣхъ Църкви. Такавъ Църкви сѣ си въображавали и цариградскитъ Българе и такавъ Църкви искатъ, ако не ся лѣжемъ, и вси кити наши съотечественници, а такава ще бѣде безъ съмнѣніе и нашата Екзархія, ако ся избави тя отъ гибелныи нѣкои си идеи, които лѣтятъ около неѣхъ и трѣсятъ да ся вплотѣтъ въ нѣдрата ѣ. Тѣзи програмѣхъ разумѣватъ цариградскитъ Българе. Колкото за *политикѣхъ* на нѣкои си свѣтъници въ църковныи ни работы, цариградскитъ Българе знаятъ отколытъ твърдъ добръ въ що сѣстои тя. Съ едикъ думѣхъ тѣ могатъ да кажатъ чи тя сѣстои въ *безконечното продълженіе на разстройство*, защото такава е волята на двама-трима патриоты. Знано и чѣртыта на тѣзи политикъ сѣ: честныи дѣйствія противъ рѣшеніята стѣли въ общи събранія; тайныи споразумѣнія съ частныи нѣкои си лица за испѣленіето на нѣкои си произволы въ ущѣбъхъ на законностьхъ и въ голѣмъ вредъ на добръ разумѣванныи интересы както на Екзархійхъ така и на народѣхъ; гоненія постоианныи противъ вси кити онѣи, които иматъ смѣлостьхъ да искажѣтъ особенно нѣкое мнѣніе и да противоречатъ на произволныи водители на тѣзи *политикѣхъ*; частны дописки, въ които да ся искривява истина за да ся лѣже по лесно прогнѣхъхъ народъ; частны сборниѣхъ, въ които да ся рѣшаватъ мѣрѣкы, които трѣба да ся земиятъ противъ този *чорбаджіи* или онзи *предателъ*, или онзи извѣстнъ нѣкой си *младъ*, който не рачи вече да ся води отъ поса като жпвотно; представленія и описанія на мнѣмы опасности и на мнѣмы предателства за да ся спечели по лесно народното благоволеніе, та по лесно да ся извършатъ и нѣкои си планове; подиганія на сѣдѣбны расправы, каквато, на прѣмѣхъ, прочутата *давилъ* съ прочутыйтъ *Фарз дѣо Босфоръ*, който, ако и да кощувѣ на Екзархійхъхъ повече отъ 150 лиры турски, не само нѣма никакво послѣдствіе полезно за неѣхъ, но ѣмъ еще и изложи на разны поруганія и подигравки отъ странѣхъ на противнициы ѣ и ѣмъ изнеможи нравственно предъ просвѣщеніиѣхъ свѣтъхъ, когато клеветническити нападенія на реченныйтъ вѣстникъ можахъ да ся отблѣснѣтъхъ чрезъ другѣхъ пѣмъ по согонѣхъ, както съвѣтоваха тогава нѣкои си лица, безъ да слѣзе църквата ни отъ высочинѣхъхъ си за да присѣствува на Высочѣхъхъ Портѣхъ предъ едикъ сѣдѣбѣхъ комисіиѣхъ! Нищо нечувано и не бывало до сега ни за едикъ църкви! Знано то

и чъртити на тѣзи похваляващ политикѣ сѣ още: тайни и явни дѣйствиѣ за по бързото ужъ приспособленіе на царскіятъ ферманъ, съ задѣлѣтъ мисль да ся паруси тозъ ферманъ, частъ по скоро та, като ся каже напосокъ и за него чи е станѣлъ книга вече безполезна, да ся остави църковныйтъ ни корабль, безъ пусолъ и безъ кърмиче, на буйныты вѣтрове, посредъ развѣдуванъ единъ океанъ; искусныты постѣпки и движенія за промѣненіе на този ферманъ; косвенното одобреніе на схизмѣтъ; направленіе такова, което да показва чи пріеманіе на схизмѣтъ ще спаси ужъ народностѣтъ ни; отблѣсваніе на всякъ мисль, която клони къмъ по правилното устройство на Екзархіята; петербургскіи на никакви бѣлѣжки: други думы и общанія предъ онія, които всякога сѣ проповѣждали че Екзархіята е църква а не политика, и че, за да може тя да ся закрѣпи и да има нѣкой животъ, трѣба църковно да ся устрои, а друго поведеніе и други постѣпки въ дѣлата, тѣи щото всички да вдигнатъ доврѣіе си отъ насъ; двоеніе съврѣшенно; самокорыстность безграницна; властлюбіе у нѣкои си, сребролюбіе у други; немарливостъ за най драгоцѣнныты интересы на църквѣтъ и на народѣтъ ни, воденіе, най сетивъ, къмъ една явнѣ пропасть.

Тази е политиката на нѣкои си патриоты и съ този начинъ *дирѣишъ тѣ практическій исходъ изъ трудното положеніе, въ което ни ся овладѣли* не, както ся казва въ статіѣтъ, *исторически силы по силы отъ знаніе или отъ волятъ на когото и да е*, но единъ купъ интриги и коварства, които минуваха едно время за горещъ патриотизмъ. Тази политика е главната и единствената причина на злото, за да не кажемъ, на отчаянието положеніе, въ което ся намира днесъ Екзархіята. Тази политика е, сама по себе, едно цѣло разстройство. Тази политика води Екзархіята ни къмъ гибельтъ, като ся мѣчи да приспи еще, ако е възможно, общото мнѣніе, и да въспре народныйтъ гнѣвъ да избухне върху оня, които ѣмъ водятъ. Тѣзи политикѣ не могатъ да слѣдовать нито честныты мѣране, които иматъ присърдце добръ разумѣванныты интересы на народѣтъ си въ църковно отпошеніе, нито онази частъ отъ народното ни духовенство, която нѣма намѣреніе да ся подиграва съ религіѣтъ и съ святоото си званіе. Тѣзи политикѣ могатъ да пригрѣщатъ и да поддържатъ само нѣкой си властлюбивы и сребролюбивы владыцы, които живѣѣтъ посредъ единъ добродушенъ и честолюбивъ народъ и намиратъ най добрыты си сгодиности въ безконечното продълженіе на днешното състояніе, въ което не заповѣда никакъвъ законъ, а царуватъ произволътъ, безредіе и самокорыстностьта. Освѣтъ казанныты владыцы, тѣзи политикѣ могатъ да одобрятъ и нѣкои си отъ оня извѣстны патриота на кроеніѣтъ на които пречи всяко желаніе за поправленіе на злото и безисходно положеніе. Но тази политика, както показватъ това самитъ дѣла, е гибелна и за народѣтъ и за младѣтъ българскѣ църквѣ; като такава тя ся нарича политика пародубійственна. Ето защо цариградскити Българе помислиха чи присѣствіе на Г. Кръстевича въ екзархійскіятъ свѣтъ не ще да е безполезна. Цариградскити Българе не погледнаха на лицето на този познатъ българинъ. Като знаяха само отъ каквы идеи ся е въодушевлявалъ всякога той за нашѣтъ църквѣ, тѣ нѣмыслиха чи частъ поне отъ тѣи идеи, ако ся развиваше днесъ въ екзархійскіятъ, ще може да въспре до пѣкаждъ поройтъ, който ни влече къмъ неизвѣстны пропасти. Цариградскити Българе не криятъ мнѣніе си. Тѣ припомнихъ съ смиренность и съ покорность на Н. Блаженство честното имя на г-на Кръстевича, не за добрыты очи на този мѣжъ, но за идеитъ и за началата, които представлява съ всицѣтъ тяжесть и на наукѣтъ си и на името си. Цариградскити Българе никога не сѣ имали на умъ да предложатъ на екзархійскіятъ, съ какъвто и да е начинъ, нѣкое диктаторство, съ каквото често сѣ имали случаи да видятъ нѣкои отъ съотечественницити си да ся облчатъ сами; но тѣ сѣ были и сѣ на мнѣніе че гласѣтъ на г-на Кръстевича въ екзархійскіятъ при днешныты обстоятелства не ще да е безъ дѣйствителнѣ ползѣ. Минѣлыты услуги и минѣлыты трудове на този мѣжъ за народоцърковныты ни правдыны бѣха за тѣхъ едно здраво поржчителство за бѣдѣщето му поведеніе въ екзархійскіятъ свѣтъ. Когато едно время дѣлата и постѣпкити на нѣкои си дѣлци сочаха сѣ къмъ безредицѣтъ, г-нъ Г. Кръстевичъ стоеше да работи цѣлы дни и цѣлы ноци за да представи законикѣтъ защитѣ на нашити народны правдыны. Книжкити му за

независимостѣтъ на старыты ни църкви и Възраженіе му (Антирисиѣ) сѣ явны доказателства за това що казвамы. Вънъ отъ неоспоримыты му услуги както въ смѣсеныйтъ свѣтъ така и въ народныйтъ съборъ, на които бѣше, тѣи да кажемъ, душата, г-нъ Г. Кръстевичъ и слѣдъ схизмѣтъ е работилъ съ честъ и съ искренности за острашеніе на не малко опасности, които угрожаваха Екзархіята, когато, отъ другѣ странѣ, други патриоты работяха тайно и явно за промѣненіе на ферманѣтъ, и не намѣрваха много лошаво и опасно дори и промѣненіе на облѣкото на владыцѣты и на поповецы ни. Чудно нѣщо е какъ тѣ патриоты иматъ еще и дързостѣтъ да проповѣдватъ чи водятъ единъ народнѣ политикѣ, когато политиката нѣмъ е вкарала църквѣтъ ни въ единъ безисходъ, отъ който всички ся пытатъ съ окървавено отъ жалость сѣрдце какъ ще може тя да излѣзе. Друга работа е, разумѣва ся, ако съ народнѣ политикѣ нѣкои си друго не разбиратъ освѣтъ съвѣтницѣ всички съ заплатѣ, а нѣкои си съ желанія и съ предложенія еще и за награды.

Цариградскити Българе нѣматъ претенційтъ да ся въображаватъ чи тѣхныты мнѣнія сѣ непогрѣшны, но тѣ мислятъ че сѣ е минѣло вече времѣто на измамѣты и на интригити, и че е дошло время да ся заловимъ серіозно за серіозны работы, ако обычаи народа си и имамы истиннѣ присърдце да ся сдобіемъ не само съ владыцы, които да нѣматъ законъ, и съ свѣтницѣ, които да трѣбятъ да ся плаща бездѣлѣто нѣмъ, но съ едно истинско църковно учреждение, отъ Бога благословено, отъ единовѣрныты ни църкви припознавано, отъ царското правителство и отъ образованныйтъ свѣтъ почитаемо, а отъ любимиыйтъ ни народъ горещо любимо и уважаемо.

Това е мнѣніе на Цариградскити Българе, Г-не Редакторе, и това мнѣніе изражава въ вашійтъ достопочитаемъ листъ единъ цариградскій Българинъ отъ странѣ и въ имѣто на оня, които оцѣняватъ достоинството на г-на Г. Кръстевича.

Пріемете и прч.

Цариградъ 28 Ноемврій 1874.

ВЪНШНИ НОВИНЫ.

ФРАНЦИЯ и РОССИЯ. — Французскіятъ вѣстникъ не ся ограничиха само да опишатъ подробно пристиганіе въ Парижъ на русекѣтъ императрицѣ съ двамата си сынове, както и пѣздневното ѣ пребываніе въ този градъ. Нѣкои си отъ тѣхъ ся възпользуаха отъ този случай да обнародватъ и цѣлы статіи за Россіѣ. Ето, напригѣръ, каквы размышленія вдѣхва на *ла Прессъ* минуваніе на августійскіятъ съпругъ на рускійтъ императоръ презъ прочутѣтъ столицѣ на Франціѣ: «При всѣмъ, казва този листъ, чи русеката императрица и двамата ѣ сынове не щатъ да дадатъ никакъвъ званиченъ характеръ на частното си пѣтуваніе, Франціѣ обаче и Парижъ ся гордѣятъ чи иматъ таква высоки гости; высокопочитаема дарица и сыновѣтъ ѣ могатъ да сѣгледатъ, чрезъ вѣжливостѣтъ и чрезъ глѣбокийтъ почитанія на които сѣ предметѣ, почтителнѣтъ симпатіѣ, којѣто правителството и французскійтъ народъ засвидѣтствуватъ къмъ царскѣтъ русекѣ фамиліѣ. Уваженіе, което заслужава една дарица толкозъ отлична поради най благородныты качества на духѣтъ и на сѣрдцето, оздравяваше ѣ предвари- тельно единъ пріемъ особенно учтивъ и усърденъ. Маршалъ Макъ-Махонъ имѣ честиѣ да види русекѣтъ императрицѣ и да ѣ пожелее *добро- дошлицѣтъ* въ имѣто на Франціѣ. Нѣи ся считамы щастливы за гдѣто гледамы чи принцѣвътъ и принцесѣвътъ на Европѣ не ся отказватъ да посѣщаватъ нашѣтъ столицѣ. Тѣ намѣрватъ единъ градъ който, безъ да придобіе еще всицѣтъ си прежнѣтъ блясъкъ, поправи обаче много нѣща и пазн, подъ точкѣ зрѣнія на политикѣтъ и на търговіѣтъ, имѣто и вліяніе си. Никадѣ нашитѣ старанія за въздиганіе на развалинытъ ни не ся слѣдѣха съ толкозъ благосклонно вниманіе, колкото въ Россіѣ. Петербургскіятъ и московскіятъ вѣстникѣ слѣдватъ да правятъ, върху работытъ на Франціѣ и върху миролюбивото ѣ припраніе пѣлно съ типикѣ и съ достолѣіе, оцѣненія, които сѣ за насъ едно насърдчаніе отъ голѣмѣ важность. Нека приложимъ чи, отъ нашѣтъ странѣ, и нѣи високо оцѣнявамы старанія които постоянно полага рускійтъ императоръ за напредованіе на пространнѣтъ русекѣ державѣ, и всички припознавамы важностьтъ на преобразованія, съ които ѣк той възобнови. Нѣи ся чудимъ на тихійтъ и редовныйтъ начинъ, съ който ся извърши, съ волятъ на императора Александра, общественото, политиче-

ското, военното, управителното, економическото и финансовото възрожденіе на пространнѣтъ русекѣ имперіѣ. Нека не забравимъ, при това, колко твърди и трайны сѣ свързкити на взаимно почитаніе и пріятелство, които съединяватъ Россіѣ съ Франціѣ. Оня отъ нашитѣ съотечественницѣ, които прістигнатъ за прѣвъ нѣтъ въ Петербургъ, ся въображаватъ чи влизатъ въ Парижъ; толко добръ ся говори тамъ нашѣтъ азыкъ, толкозъ добръ ся цѣни тамъ съ вѣщнѣтъ нашата книжевность, толкозъ добръ ны пріематъ ѣ столицѣтъ на русекѣтъ имперіѣ. Сѣществуетъ, наистинѣ, между двата народа единъ видъ симпатіѣ, којѣто прави честь не само тѣмъ, но и на всеобщѣтъ цивилизаціѣ.»

ПО ИСПАНСКІТЪ РАБОТЫ. — Въ 44-ый брой на листѣтъ си нѣи бѣхмы споменѣли нѣщо за единъ слухъ споредъ който, казвамы, «по- зволено е да *предположи* челоуѣкъ чи въ обхожденіе си спрямо многосплетенныйтъ испанскіи работы русекото правителство е измѣнило програмѣтъ си». Прилагамы обаче на това чи «отъ предположеніе до дѣйствительностьтъ раз- стояніе е доста значително, за това е потребно да ся чакатъ по точны и по пространны свѣдѣнія за да ся състави челоуѣкъ едно мнѣніе по приблизително до истинѣтъ». Тѣи свѣдѣнія прістигнаха и видѣся чи не сѣмъ имали криво да ги чакамы. Отъ тѣхъ излиза чи русекото правителство, до днесъ поне, не е намѣрило за благословно да измѣни програмѣтъ си спрямо Испаніѣ, по единственнѣтъ причинѣ чи, отъ три мѣсяцы насамъ, нѣи въ испанскітъ работы станаха нѣкои си заблѣжательны измѣненія. Междоусобныйтъ бой слѣдова тамъ еще съ вси- китѣ си крѣвопролитны послѣдствія, а ето що нишемо сѣе презъ септемврій *Петербургскійтъ вѣстникъ*, който е органъ на министерството на иностранныты дѣла въ Россіѣ. «Простото благо- разуміе, казва той, показва чи, ако русекото правителство не рачи да припознае днешното испанско правителство, то пропеходи отъ жела- ніе му да не даде никакъ да ся помисли чи то нека нѣкакси да ся намѣси въ втрѣшнитѣ работы на испанскійтъ народъ. Това отстране- ніе ся заповѣда на Россіѣ твърдѣ естествоно отъ самото положеніе на Испаніѣ, којѣто рас- кѣсватъ разны партіи, и Россіѣ нѣма да измѣни поведеніе до като испанскійтъ народъ не ся произнесе самъ върхъ своіѣтъ сѣдбинѣ». За да отблѣснатъ слуховѣтъ, които распрѣсанахъ нѣкои си англійскіи вѣстникѣ чи ужъ Россіѣ на скоро цѣла да припознае днешното испанско прави- тельство, русекіи органы, като припомноватъ горнитѣ думы на казаныйтъ русекій министер- скій листъ, прилагаѣтъ чи отъ когото сѣ написаны тѣ и до днесъ въ Испаніѣ работытъ не сѣ ся никакъ промѣнили та да промѣни и Россіѣ програмѣтъ си.

СЪРБИЯ. — Отваряніе на сѣрбекѣтъ ску- пщинѣ имѣ за послѣдствіе оставкѣтъ на мини- стеревото Мариновичъ. Споредъ телеграмѣтъ, кои- то прістигнаха тѣ дни отъ столичныйтъ градъ на сѣрбекото княжество, новосъставеното министер- ство, на което членовѣтъ, както ся видѣ, сѣ всички отъ младото поколѣніе, има за предѣ- датель г-на Чумича. Телеграфѣтъ прилага чи това министерство е свободолюбиво и наклонно за серіозны преобразования, но чи иностранната му политика ще бѣде примирителна. Причината на това министерско измѣненіе была, видѣся, тази, чи приготвяваныйтъ отвѣтъ на словото на князьтъ не оцѣнявалъ твърдѣ благоприятно пѣтуванія на князьтъ. Министерството Мари- новичъ имало съ три гласа вышгласіе въ Скуп- щинѣтъ, но то не намѣрило чи това вышгласіе е достаточно за да може то да управлява успѣшно княжеството. Послѣдня една депеша отъ Бѣл- градъ казва чи предѣдательтъ на новото ми- нистерство явилъ на Скупщинѣтъ чи правител- ството ще ѣ представи законопроектѣ за свобо- дѣтъ на печатѣтъ, за личнѣтъ свободѣ, и за об- щинскѣтъ автономіѣ. По сѣщійтъ телеграфъ Скупщината одобрила безъ разсѣканіе отго- ворѣтъ на словото на князьтъ и отложила за- сѣданія си за шесть седмицы.

ВЪТРЕШНИ РАБОТЫ.

Мнѣніе на единъ турскій вѣстникъ за войната между Холандцѣтъ и Ачинѣтъ.

Извѣстно е на читателитѣ ни чи Холандцѣтъ иматъ отъ нѣколко время бой съ Ачинѣтъ, кои- то въ качеството си на Мусулманы, бѣхася от- несли лани до Султановото Правителство да му поискатъ пріятелското и нравственното ходатай- ство за умиротвореніе на мѣстото имѣ. Този бой еще ся продължава, и ето що нише тѣ дни за него турскійтъ вѣстникъ *Меденіетъ*: «Чудно нѣщо е наистинѣ, казва този листъ, чи въ де-

вѣнадесятыйтъ въкъ, въкъ на почитаніе къмъ народныйтъ правдыны, една държава, лежаща по- ередъ образованныхъ Европѣ, предприема да тѣ- чи явно тѣи правдыны. Когато всяко правител- ство трѣба да уважава правдынитѣ на наро- дѣтъ, смѣшна бѣва една европѣйска сила, която иска да завладѣе едно азиатско племе. Това като е тѣи, потомството ни, като чете исторіѣтъ, слѣдъ единъ или два въка, напѣлно ще осѣ- ди движеніе на Холандцѣтъ. Поведеніе на Холандцѣтъ ще предизвика смѣхѣтъ и осѣ- жденіе на потомството толкозъ повече *както* то е доказано вече чи ни една сила, колкото го- лѣма и да е, не може да надѣе на оржжіе, косто зима въ рѣцѣтъ си единъ народъ за да за- щити свободѣтъ си и бѣдѣщето си, особенно на- родъ, на когото глѣбокото почитаніе къмъ въ- рѣжѣ усилва еще повече юначеството му. Нека предположимъ чи Холандцѣтъ ще подчинятъ Ачинѣ; продълженіе на сполукѣтъ нѣтъ бѣде пакъ една задача, защото подчиненіе на единъ народъ не е нѣщо лесно. Чуждо прави- тельство, което съ силѣ ся налага на единъ другъ народъ, не бѣва никога трайно и твърдо, нито пакъ, ако ся задрѣжи, може да мирува. Правителство чрезъ оржжіе установено не сѣи върху тринадѣцѣно легло. Въ всякій случай движеніе на Холандцѣтъ очернява странѣ- цѣтъ на исторіѣтъ на девѣнадесятыйтъ въкъ, и ни припомнова исторіѣтъ на други въкове, исторіѣ на безправдѣ, на тиранство и на безза- конны завоевателны намѣренія.»

Прочитами въ *Турки*: «Споредъ новинѣтъ, които пріемамы отъ черногорскітъ границы, ве- пытательната комисія, която е опредѣлена да изслѣдова жалостныты събитія станѣли въ По- горнѣ, слѣдова да неспянява длѣжностѣтъ си, при всицѣтъ ежедневны мѣнотинѣ, които под- гатъ черногорскітъ представители като ся по- казватъ противны на расположенія на турекѣ- тѣ членове. Треба, при всѣмъ това, да ся на- дѣмъ, чи черногорскітъ представители не ще ся забавятъ да измѣнятъ поведеніе си. Въ всякій случай, нѣи знаемъ чи царскіѣ власти сѣ рѣ- шены да земаѣ мѣрки способны да удовлетвори- рятъ напѣлно оня, които пострадаха отъ по- глѣднитѣ безчинія въ Подгорицѣ». Споредъ дру- ги новини отъ Виенѣ, черногорскійтъ князь ся оплакалъ за начинѣтъ, съ който предѣдательтъ на испытательнѣтъ комисіѣ, Сами папа, раз- глѣдвалъ тѣзи работѣ. Поради тѣзи неправи- лность черногорскійтъ князь предложилъ да ся възложи испытѣтъ на единъ международнѣ ко- мисіѣ.

— По поводъ на бракоуѣченіе на дѣте- рѣжѣ на Вел. Везпрѣ съ Ешрѣѣ бѣя, Негово Величество Султанѣтъ благоволи да подари на младѣтъ невѣстѣ едно украшеніе отъ стойностъ 7,000 лиры турски. Щеѣръ подарѣкъ такожде на- правила на сѣщѣтъ невѣстѣ и Валиде Султана.

— Споредъ *Гиртскіѣтъ* вѣластей вѣстникѣ, главныйтъ управитель на този островъ рѣшилъ щото за напредъ да ся печататъ даромъ потреб- ныты учебны книги за дѣцата на мусульманскіи- тѣ и христіанскіи жители на островѣтъ. Съ тѣзи цѣль главныйтъ управитель на Гиртѣ издѣл- ствовалъ да ся издаде отъ министерството на просвѣщеніе потребното позволеніе за напе- чатваніе на всицѣтъ употребляемы учебни- цѣ освѣтъ оня, на които препечатваніе си за- назватъ епископитѣ като свои привеленія.

— *Фаръ дю Босфоръ* излѣзе н, въ едно обще- обзоріе върху втрѣшнитѣ работы, ето що пи- ше за Българекѣтъ Екзархіѣ: «Българекіѣтъ въпросъ ся намѣрва всякога на сѣщѣтъ точкѣ, и Екзархіята, като ся ползува отъ единъ иску- ственнѣтъ независимостъ, којѣто трпи Правител- ството, и като не ся грижи никакъ за званѣ- ното припознаваніе което ѣ отказва Вселенска- та Патриаршіѣ, слѣдова да сѣществуетъ вѣнъ отъ майкѣтъ църквѣ, вѣнъ отъ всицѣтъ условія не- обходими за трайностѣтъ на единъ църквѣ. Клонѣ отцѣпѣтъ отъ стеблото гдѣто черпаше сокѣтъ ѣ жизненицѣтъ си силѣ, тя може да представи еще за нѣколко время едно лице предъ повѣрност- ныты людѣ, чрезъ приракѣтъ на остатѣкъ отъ животь, който длѣжнѣе на въковното си сѣдѣ- неніе съ главнѣтъ църквѣ; но бѣдѣщето ще ѣ покаже рано или късно чи тя е влѣзла въ пѣтъ- тѣ на заблужденіе, и чи странно ся е излѣзала върхъ положеніе на собственыты си силы». *Фаръ дю Босфоръ* намѣрва, видѣся, сладко удо- волствіе въ тѣи мѣждѣванія, които нѣи рекохмы да преведемъ тука не защото иматъ втрѣш- нѣ нѣкоіѣ стойность, но защото мислимъ чи е полезно да ся знае що мислятъ за нашѣтъ цър- квѣ оня, които не криятъ чи ѣ сѣ явны врагоуѣ и гонители. Екзархіята ни може да не е днесъ въ твърдѣ благоприятно положеніе; разумѣва ся обаче чи не е *Фаръ дю Босфоръ* който ще пред- стави най сгодныйтъ цѣрове за поправленіе на злото, ако зло има.

— Единъ *Атинскій* вѣстникъ — *Ефимерисъ*

